

גנזי המלך

קובץ שבועי בענייני יהדות מהוצאת **ארבע נופות**

420

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 0732-776776 03-6777779 מופץ בכל הארץ ב-40,000 עותקים

"ולקחת מראשית כל פרי האדמה אשר תביא מארצך אשר ה' אלקיך נתן לך ושמת בטנא..."

מקום להתגדר בו

מתוך דרשותיו של הרב אמנון יצחק שליט"א

שכולך חמורות וחביבות מאד, שבכל שעה אדם מודה בהן לאלקיו (רמב"ן 'שמות' יג טז). וכיון שכן הרי אין דבר בבריאה שנוכל לכנותו דבר קטן.

כתב השו"ע; **"שניתי ה' לנגדי תמיד"** (תהלים' טז ח) **הוא כלל גדול בתורה ובמעלות הצדיקים, כי אין ישיבת האדם ותנועותיו ועסקיו והוא לבדו בביתו, כישיבתו ותנועותיו ועסקיו והוא לפני מלך גדול ולא דיבורו והרחבת פיו כרצונו והוא עם אנשי ביתו וקרוביו, כדיבורו במושב המלך** ('או"ח' א). הרי שאין דבר קטן שהרי בכל פעולותיו ותנועותיו צריך להיות; **"שניתי ה' לנגדי תמיד"** (תהלים' טז ח) והעמידו דין זה בסעיף ראשון בשו"ע משום שזהו האלף של האדם; **לידע כי**; **"שניתי ה' לנגדי תמיד"**, שמכל תנועה שלו צריך שיצא; **"אין עוד מלבדו"** (דברים' ד לה).

אם יאמר האדם שאינו במצב של; **"שניתי ה' לנגדי תמיד"** שהוא רחוק מדרגה זו, זהו אמת. אבל כשאין אדם יודע כלל מזה, שאינו יודע שכל נקודת האדם בכל הגה ותנועה צריך שתהיה; **"שניתי ה' לנגדי תמיד"** אם לא ידע האדם שסוד כל עבודתו הוא עבודת ואדנות, אינו יודע כלל מה חובתו בעולמו, **אם אינו יודע כי**; **"כל הנקרא בשמי נלכבדי בקאתיו וצרתיו אף עשיתיו"** (ישעיה' מג). שכל האדם בכל תנועותיו הוא רק לכבוד

המשך בעמ' 2 <<<

עליהם על מסירת נפשם בדברים קטנים וקלים כאלה, בהחשיבנו דברים אלו למותרות ומידת חסידות, צדיק שלנו אינו מוגדר כלל חופשי בכל תנועותיו, מבלי שיראה צורך וחיוב לעמוד על דברים קטנים. ועל זה ניתן להאמר; **"שמעשיהן מעשה זמרי ומבקשין שכר כפנחס"** (סוטה' כב:).

הסיבה לזה הוא זלזול הדברים; דמחמת הזלזול, הדברים מתקטנים עד שלאט לאט דברים העומדים ברומו של עולם אדם מזלזל בהם ונעשים לו כמותרות ומידת חסידות. ולכן העצה היעוצה לאדם היא; לעשות עסק מדברים קטנים, להחשיבן ולהעריך, שמתוך כך הדברים מתרוממים אצלו ומכיר הוא כל דבר ודבר, שכל דבר מקבל צורתו האמיתית ועצה זו ילמד האדם; מ'פרשת ביכורים'.

האמת הוא; שכל הבריאה כולה אין בה דברים קטנים. בבית מלך, כל תנועה ותנועה כל זיו וזיו הוא מלך, הדברים נמדדים לפי המסובב, הנותן לדברים את ערכם וחשיבותם. וכתב הרמב"ן; **"כי הקונה מזוה בזו אחד וקבעה בפתחו ונתכוין בענינה, כבר הודה בחידוש העולם ובידיעת הבורא והשגחתו וגם בנבואה והאמין בכל פינות התורה, מלבד שהודה שחסד הבורא גדול יותר מאד על עושי רצונו, שהוציאנו מעבדות לחירות וכבוד גדול לזכות אבותינו החפצים ביראת שמו. ולפיכך אמרו; 'הוי זהיר במצוה קלה כבחמורה'** ('אבות' ב א)

עצה מועילה לאדם ליום הדין הוא; שיעשה עסק בדברים קטנים. ובאמת הרי זהו יסוד כל התורה כולה **כל ענין הביכורים הוא להראות; 'שאינך כפוי טובה'** (רש"י). ועשתה תורה ערך כ"כ גדול מענין זה לעלות ירושלימה, לעמוד בעזרה ולקרות פרשת ביכורים, הכל רק בשביל ענין קטן זה להראות שאינו כפוי טובה.

באמת המתבונן בתורה הק' יראה; שכל יסוד התורה הוא העסק בדברים קטנים. **חז"ל סיפרו על ר' מתיא בן חרש**; **'שניקר שתי עיניו בכדי שלא להכשל בהבטה כל דהוא'** ('ילקו"ש' ויחי' קסא). וכן אמרו; **'פרתו של ר' אלעזר בן עזריה שהיתה יוצאה ברצועה שבין קרניה בשבת'** ('שבת' ה ד) **ואמרו חז"ל; 'לא שלו היתה אלא של שכנתו ומתוך שלא מיחה בה נקראת על שמו'** ('שבת' נד:). ובכל זאת הושרחו שיניו בתענית על שעבר על דעת חבריו ולא מיחה בה ('ירושלמי' 'ביצה' ב). וכן על כל מדרך כף רגל נראה, איך שכל עסק ומסירת נפשם של חז"ל הק' היה על דברים קטנים, משום שזהו יסוד התורה ויסוד עבודת האדם.

ולפי"ז נוכל להתבונן עד כמה אנו רחוקים מדרגה זו, שכל עסקו של אדם כיום הוא רק בדברים גדולים. וכשנעמיק ונבחן עצמנו נראה שלא רק שאין אנו בדרגה זו, אלא גם אין אנו מכירים פחיתות דרגתנו בזה, שבראותנו חז"ל והנהגתם אנו מתמיהים

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

>>> המשך מעמ' 1

ה' ואין לו בעוה"ז כלום בלעדי זה. שלא נברא כאן בשביל משפחה, אלא כל חייו בין בעוה"ז ובין בעוה"ב הוא רק לשם ה'. אם אינו יודע כל זה, הרי חסרה לו הידיעה הראשונה, הסעיף הראשון משו"ע ואינו יודע כלל מעלת האדם, כי הידיעה הראשונה היא: "שְׁנִיתִי".

גדול אחד הוכיח פעם את מאן דהו ואמר לו: "הרי אינך יודע אפ' את הסעיף הראשון שבשו"ע הסעיף הראשון הריהו; "שְׁנִיתִי ה' לְגַדְדִי תְּמִיד" וכשאינ אדם יודע מ"שְׁנִיתִי" אינו יודע כלום! יסוד הדברים הוא, שבכל הבריאה אין דברים קטנים כלל, שתכלית הכל הוא; "אין עוד מלבדו". וזה מחייב שכל תנועה ותנועה הוא דבר גדול ונשגב וסיבת הזולזול הוא רק פחיתות מדרגתו, לכן העצה לאדם היא; לדקדק בדברים קטנים וליתן להן ערך וחשיבות. ('דעת חכמה ומוסר' א פג)

"אָרוּר אֲשֶׁר לֹא יָקִים אֶת דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת לַעֲשׂוֹת אוֹתָם וְאָמַר פֶּלֶא הֵעָם אֲמֵן" ('דברים' כז כו)

פירש הרמב"ן; שכל אחד מישראל מחויב לקבל את כל מצוות התורה ללא יוצא מן הכלל; 'ואם יכפור באחת מהן הרי הוא בארור זה'. וכן דעת רבינו יונה ('שע"ת' א ה). ומדמה הענין; 'לעבד שאומר לרבו שמוכן לעשות רצונו בכל דבר חוץ מדבר אחד, שזה נחשב לפורק עול אדונו מעליו ונקרא מומר לדבר אחד' ('שע"ת' א ו) עוד מביא הרמב"ן מהירושלמי; 'דקאי על בית המלך והנשיאות שבידם להקים את התורה ביד המבטלים אותה ואפילו היה צדיק גמור במעשיו והיה יכול להחזיק התורה ביד הרשעים המבטלים אותה הרי זה ארוּר. ואיתא שם; דיאשיהו המלך קרע את בגדיו בקוראו מקרא זה ואמר: "עלי להקים". ומסיים הרמב"ן; 'וזה קרוב לענין שפירשנו'.

והנה לפירוש הרמב"ן חייב אדם לקבל על עצמו כל התורה בשלמותה. והירושלמי מוסיף; שלא רק על עצמו עליו לקבלה, אלא לחזק את התורה גם בידי אחרים. ברם בדברי רבינו יונה מתבאר הענין על נכון וז"ל; 'ודע כי נתחייב הנברא להיות ציר נאמן ועבד משכיל בכל עבודת אדונו והפעל הנאמן יהיה מהיר במלאכתו וישגיח על מלאכת חבריו ועיניו על דרכיהם לראות אם באמונה הם עושים ויזהירם ויודיעם את המעשה אשר יעשו, כי חפצו ורצונו אשר תעשה מלאכת אדונו בלא רמיה, על כן יחזיק ידי עושי המלאכה' ('שע"ת' ג יח). נמצינו למדים; שלא רק מוטל על היחיד

לצאת ידי חובתו הוא, אלא אחראי הוא לפי יכולתו לראות שיעשה מלאכת שמים גם ע"י אחרים. ובספר 'מסילת ישרים' קורא לענין זה; קנאה לכבוד שמים. ומונה אותה יחד עם השמחה והדבקות בעבודת ה' כשלושה ענפים של מידת האהבה. וכתב שם וז"ל; 'וזה פשוט מי שאוהב את חבריו אי אפשר לו לסבול שיראה מכים את חבריו או מחרפים אותו ובודאי שיצא לעזרתו, גם מי שאוהב שמו ית' לא יוכל לסבול ולראות שיחללו אותו ח"ו ושיעברו על מצוותיו'.

והוא מה שאמר שלמה; "עֲזָבִי תוֹכָה וְהָלַלְוּ קָשָׁע וְשִׁמְרֵי תוֹכָה וְתִגְרוּ בָם" ('משלי' כח) כי אותם שמהללים רשע ברשעתו ולא יוכיחו על פניו מומו, הנה הם עוזבי התורה ומניחים אותה שתחלל ח"ו, אך שומריה המתחזקים להחזיקה ודאי שיתגרו בם, לא יוכלו להתאפק ולהחריש' ('מס"י' ט). ומביא שם; 'כמה הפליגו חז"ל במי שיש בידו למחות ואינו מוחה, שהוא נתפס בעון החוטאים בעצמו'.

אי לזאת כמה גדול החיוב לעורר את הרבים אל המלחמה החזקה היא מלחמת היצר, ללימוד המוסר ועבודת היראה שהיא יסוד כל התורה, באשר כל התורה והעבודה בלי יראה, אינה אלא; 'מִצְוַת אֲנָשִׁים מְלַמְדָה' ('שע"ת' כט יג) הנהדפת ע"י רוח קלה, כמאמר חז"ל; 'כל שחכמתו קודמת ליראתו אין חכמתו מתקיימת' ('אבות' ג). ובודאי שכל שיש לאל ידו להשפיע בזה על אחרים, מחויב לצאת חוצץ להקים את דברי התורה, כמו יאשיהו בשעתו שאמר 'אני אקים' וכל שכן בדורות הללו אשר אזלה תמה היראה החושית שהיתה בדורות קודמים, כמו שהעיד הגר"י סלנטר זצ"ל; שמלפנים כל איש אחזו פלצות לשמוע את קריאת אלול ואילו היום אפס כל רגש נכון.

והנה; 'חייב אדם לומר; "מתי יגיעו מעשי למעשה אברהם יצחק ויעקב"?' ('תנדבא"ר' כה). וידוע; שאבות העולם קרבו את הבריות תחת כנפי השכינה כמ"ש; "וְאֵת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בְּחַן" ('בראשית' יב ה) 'שהכניסן תחת כנפי השכינה' (רש"י). הוא הדין אצלנו; שומה עלינו לחזק ברכים כושלות ולקרב את אלה שנתרחקו ממקור מחצבתם, הן מבחינת כמות המצוות והן מבחינת איכות. וכבר ביאר הסבא ז"ל הכונה במאמר זה; שאף שבודאי אי אפשר לנו בשום אופן להדמות לשלמות שהיתה במעשי האבות, בכל זאת עלינו ללכת בעקבותיהם במה שנוגע למעשה החיצון של המצוות. והדמיון לתמונה של אדם; יש והתמונה מראה רק חלק מהגוף ויש

שמראה גוף שלם ויתכן שתמונה קטנטונת תהיה בה צורה שלמה של האדם אלא בזעיר אנפין. וכן הדבר לעינינו; שעלינו לעסוק בכל מיני פעולות כמו האבות ואף שאצלם מכלול מעשיהם היווה תמונה שלמה גדולה ובהירה ואילו אצלנו קטנה ולא ברורה, מ"מ אין לנו לפטור עצמנו מאף חלק של התורה שקבלנו, שלכל הפחות יהיה לנו שייכות עם הכל.

כל זה נאמר על היחיד ועאכ"כ על הרבים כמ"ש רבינו יונה וז"ל; 'בהתאסף ראשי עם וקהלות הקדש לעבוד את ה' ית' ומסכימים הסכמות להעמיד להם מצוות, הנה הם מקדישים את ה' יתגדל ויתקדש, שנא; "וְנִהַי בִּישְׂרוֹן מִלֶּךְ בְּהַתְּאֵסֵף קְאִשֵׁי עַם יַחַד שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל" ('דברים' לג) ('שע"ת' ג קסח). ובוה מקיימים הם עולה של תורה כ"כ, עד ש'הפורש את עצמו מלבווא בסודם', נחשב לדעת רבינו יונה; 'פורש מדרכי ציבור ואין לו חלק לעוה"ב, משום שהוא כמקטרג על הסכמת עבודת ה' ('שע"ת' שם).

והנה רבותינו הגאונים מדור הקודם, יסדו בשעתו את 'אגודת ישראל' לשם חיזוק הדת בראותם שהשעה צריכה לכך וכבר ראינו כמה כוחם יפה שנתקיים בהם; "וְאֵת צְדִיקִים פְּאֹר נִגְה הוֹלֵךְ נְאוֹר עַד נְכוֹן הַיּוֹם" ('משלי' ד) כמו שפירש הגר"א; 'צדיקים דרכם בדרך צר וקטן כמ"ש למעלה לכן כתיב; "וְאֵת צְדִיקִים פְּאֹר נִגְה" שהוא התחלת הזריחת היום וזה האור מעורב בחשך עדין ואינו מאיר כ"כ הולך ואור אח"כ יהיה מאיר והולך עד שיהיה; "אור" ממש בלי עירוב כלל. "עד נכון היום" שאז האור בתוקפא ומאיר מאד כן הצדיקים יהיו מאירים והולכים; "עד נכון היום" ('שם'). בהתחלה היו רק מעטים בכמות ולא היה חסר מפקקים ומלעיגים, אבל בסוף צדקתם יצא לאור ואף שהיה בזה צעד חדש. ומרגלא מפומא דמרן חת"ס; 'דחדש אסור מן התורה'. ברם יש היתר על פי מה שאמרו חז"ל על הפסוק; "וְנִהַי אִם שָׁמַע תִּשְׁמַעוּ" ('דברים' יא יג). 'אם שמוע בישן תשמע בחדש' ('סוכה' מו).

אותם הגאונים וצדיקים שחידשו את הרעיון הזה, היו חרדים להיזהר ולדקדק על הישנות במסירות נפש ממש ולא חסרו כקוצו של יו"ד הן בנוגע להנהגתם הפרטית והן בהנהגת הציבור ולהם ראוי והגון להשמיע חדשות לתיקון וביצור התורה והמצוות. וכענין זה מצינו בחזקיהו המלך; 'כתת נחש הנחושת' ('פסחים' ד ט) ואף שהיו צדיקים לפניו שלא נקטו פעולה בזה, אמרו חז"ל; 'מקום הניחו לו אבותיו להתגדר בו' ('חולין' ז). ('המוסר והדעת'). ■

ראש לראשים

יסולאו בפז; בתורה, במוסר, במידות ובמחשבה, אור לגיום היה בסגולותיו הרוחניות. **ועתה מה**; מתמוגג ממדלית ארד? ולו יעפיל ויגיע למקום הראשון, ישפר את אליפות העולם באליפות השניה. אז מה, יהיה ראש לזנבות? וכשם שזה נכון לגבי הכלל כולו, נכון הדבר לא פחות לגבי כל אדם. **נבחן את עצמנו**; אין מי שאינו רוצה להצטיין, לזכות בהערכה, השאלה היא באיזה תחום. להצטיין בעבודה, או בשעור התורה. להיות בעל מקצוע מושלם, או אב משפחה מושלם. **איזה עומק צפון במשאלה זו**; 'שנהיה לראש ולא ראש לזנב'... (הרב שלום מאיר וולך שליט"א) ■

לשאוף להיות לראש, **השאלה**; לעמוד בראשות מה? האם בראשם של ראשים, או בראשם של זנבות? **על כך מבקשים אנו**; 'שנהיה לראש לראשים. ולא ראש לזנב'. כאשר עם שלם מריע לקבוצה שהגיעה למקום ראשון באליפות קליעת סלים ועם שלם עוצר נשימתו בתחרות זמר לראות באיזה מקום שובצנו וקושרים זרים לאיזה סרט שאולי יזכה להיות מיוצג באוסקר, יש בכל אלו משהו מעורר חמלה. זה טוב שיהודים שמחים, מגיע להם ובכל זאת כה עצוב, שהרי זה 'עם הספר', העם שהקים מקרבו נביאים וחוזים, תנאים ואמוראים, גאונים וגדולי תורה. **העם שאוצר באוצרותיו אוצרות רוח שלא**

"ונתנה ה' לראש ולא לזנב" (דברים' כח יג)

בראש השנה נוהגים לטעום מראש של כבש ולומר: 'יהי רצון מלפניך שנהיה לראש ולא לזנב ותזכור לנו עקידתו ואילו של יצחק אבינו עליו השלום בן אברהם אבינו עליו השלום' (סדר ראש השנה). **ביטוי זה; 'שנהיה לראש ולא לזנב'** לקוח מפרשת השבוע **מהברכות האמורות בה: 'ונתנה ה' לראש ולא לזנב'** (דברים' כח יג). **ורבותינו עמדו על כפל המילים; 'לראש ולא לזנב'. בספר 'בינה לעיתים' מצאנו פירוש נפלא ומחייב כל כך; 'לא די**

סיום הש"ס בשנה

אחד ביתר עמקות והבנה מה שלמד ושיג השגות נפלאות. וכאותו משל, שכאשר יש תבשיל ניתן להטעימו ולהשביחו, אבל אם יתעצל ולא ישתדל כעת להשיג ידיעת התורה, מה תועיל לו החכמה שתתרבה אז בעולם?! הגע בעצמך, האם כל כשרונותיו של הרמב"ם וכיוצא בו חכמי ישראל היו מועילים להם אילו לא היו יודעים את הש"ס על בוריו. כן הדבר ממש בכל אדם לעתיד לבוא. אימתי תועיל לו הדעת שתתרבה בעולם? אם הכין לפני כן ידיעה בסיסית בתורה כפי כחו ובינתו. אבל אם לא הכין, מה תועיל לו אותה חכמה וכאותו מלח וחמאה שאינם מועילים אלא כשיש תבשיל להטעימו. **וכעין זה איתא במדרש תנחומא; "נהיה אם שמוע תשמע" אם שמעת בעולם הזה תשמע לעתיד לבוא מפי הקדוש ברוך הוא. אמר רבי יונה, משום רבי לוי, משום רבי אבא: "לא היתה התורה צריכה להינתן לישראל בעולם הזה. למה? שהכל עתידין להיות למדין תורה מפי הקב"ה. ולמה נתנה להם בעולם הזה? שכשיבוא הקב"ה ללמדם בעולם הבא יהיו הכל יודעים מאיזה פרשה הוא עסוק. לפיכך; "אם שמוע" בעולם הזה. "תשמע" לעולם הבא מפי הקב"ה."** ■ (הפז חיים' שם עולם')

לאולם הפונדק וביקש כוס חמין להשיב נפשו. **אמרו לו**: 'השעה מאוחרת והמיחם קר'. **אמר**: 'אולי יש תבשיל כלשהו?' **אמרו**: 'יש תפוחי אדמה ברמץ התנור'. שמח וביקש שיביאום. הביאו לפניו מחית תפו"א לזהטת. **טעם ואמר**: 'אילו הייתם מביאים גם מלח וחמאה היה זה מעדן נפלא'. הביאו לפניו מלח וחמאה והשיב נפשו. התפלל וכן ושילם במיטב. המשיך בדרכו. ובחזרתו שב ונקלע לאותו פונדק. שוב היה זה בעיצומו של ליל שלג מקפיא. בעל הפונדק זכרו מביקורו הקודם והניח לפניו מלח וחמאה. **שאל**: "מה זאת?" **הצטדק הפונדקאי**: "הפעם לא נותרו תפו"א אבל זכרתי שבקשת מלח וחמאה והרי הם לפניך". **הצטחק העשיר ואמר**: "כשיש תפו"א אפשר להטעימם ולהפכם למעדן בתוספת מלח וחמאה. אבל כשהם לעצמם מה תועלתם"? **והנמשל; לעתיד לבוא**; **"אֶשְׁפּוֹךְ אֶת רוּחִי עַל כָּל בְּשָׂר"** ('יואל' ג א). **"כִּנְוָלָה יָדְעוּ אֹתִי לְמִקְטָנָם"** ('ישעיה' יא ט). **"נַעַד גְּדֻלָּם"** ('ירמיה' לא לג). וא"כ מי שסיגל לעצמו מסכת, או סדר, לא כל שכן את הש"ס כולו, אף ששכלנו דל מאד להבין עתה את דיני התורה על בוריים, מכל מקום לעתיד לבוא, כשישפיע ה' את רוחו בעולם ותתרבה הדעת, יבין כל

"נהיה אם שמוע תשמע בקול ה' אלקיך" (דברים' כח א)

סח ה' הפז חיים: "בוולוז'ין היה יהודי שהיה רגיל לשנן דפי גמרא, אך הבנתו שטחית וקלושה היתה. לא זו בלבד שלא ירד לעומקה של הלכה אלא אף טעה בפירוש המילים. אמנם, כל מאמר בגמרא שבקשו לאתרו היה הלה אומר מיד את מקורו, אבל כששאלוהו לביאור המאמר התגלתה רדידות הבנתו ופעמים אף היה מצטט את המאמר עם שיבושי לשון שעוררו גיחוך. יום אחד ישב הגאון מאור הגולה, רבנו חיים ומוולוז'ין זצ"ל ולמד עם תלמידיו. נכנס אותו אדם לבית המדרש והגאון קם מפניו מלוא קומתו. **תמהו תלמידיו ואמר להם הגר"ח בצחות לשונו**: "ראו, יש ש"ס דפוס אמסטרדם שהוא מוגה בלא שיבושים ואנו מהדרים ללמוד בו. האם משום כך הש"ס דפוס סדליקוב, שיש בו שגיאות לרוב, אינו ש"ס?! כך אף אותו יהודי, אמנם גרסתו רצופת טעויות ועם כל זה הוא יודע את הש"ס". **ושמעתי בשם גאון אחד משל נפלא על זה**; מעשה בגביר אחד שנסע ביום חורף קר ומושג ועצמותיו רחשו מכפור. הלילה ירד והגיעו לאכסניה. רועד מקור נכנס הגביר

להזמנת הרב אמנון יצחק שליט"א לאזור מגוריו או לכולל אברכים (לכולל בשעות הבוקר) 050-6788867 יהונתן

וּמַפְרָאָה עֵינֶיךָ אֲשֶׁר תִּרְאֶה"

הפוך על הפוך

"מֵרֵב פֶּל" (דברים' כח מט)

בהקדמת ספר חרדים כתב שמרן האר"י הקדוש זצ"ל גילה לאיש סודו; שכל מה שהשיג ברוח קדשו לאין חקר, הכל היה בשכר ששמח בעשיית המצוות שמחה גדולה לאין שיעור; "מֵרֵב פֶּל", יותר מכל מיני תענוג ואושר הקימים בעולם.

"בְּשִׂמְחָה וּבְטוֹב לֵבָב" (דברים' כח מט)

פירש הרב 'טור פטדה' זצ"ל; חז"ל אמרו; 'בשעה שאתה מתפלל יהיה לך שמח, כי לאלקים עליון אתה עובד' (מדרש תהלים' ק). ובאמת מה רבה היא הזכייה לעמוד לפני מלך מלכי המלכים ולהעתיר לפניו תחינה הוא רואה ללבב ושומע תפילת כל פה ברחמים. אבל כמה עצוב הוא; שעומדים להתפלל מתוך טרדה כשהמוני מחשבות מבלבלות ומפריעות; 'בְּפִיו וּבְשִׂפְתָיו כְּבִדּוּנֵי וְלִבּוֹ רָחֵק מִמָּנִי' (ישעיה' כט יג) כל זאת משום שהעסקים טורדים את מנוחתנו וממלאים את מחנו. זאת רמזה לנו כאן התורה; התפילה קרויה 'עבודה שבלב' (תענית' ב.). ונצטוינו לעבוד את הבורא; "בְּשִׂמְחָה וּבְטוֹב לֵבָב". אך כיצד נוכל להתרכז בתפילה ולשמוח בעבודת ה'?' התשובה היא; "מֵרֵב פֶּל". בשעת התפילה נדמה לעצמנו כי כל עסקנו מתנהלים כשורה וכל בעיותינו נפתרו ולא חסר לנו דבר וכך נפנה את כל מחשבותינו לתפילה.

"וּשְׂמַחְתֶּם אֶת דְּבַר הַבְּרִית הַזֹּאת וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם לְמַעַן תִּשְׂכַּלּוּ אֶת פֶּל אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּן" (דברים' כח ט)

פירש הרב 'צרוור המור'; למרות שעיקר תכלית שמירת התורה והמצוות היא להנחיל אותנו את העולם הבא, האושר הרוחני הנצחי שאין ערוך לו, הרי השומר מובטח לו גם שיצליח בכל

תלמיד חכם אחד ואמר לו: 'נרשם בפניך עון 'צער בעלי חיים'. והיה אותו תלמיד חכם מצטער ומפשפש בדבר, עד שמצא שאשתו לא היתה נותנת מאכל לתרנגולים בבקר, אלא מניחה אותם ללכת בחצר וברחוב לנקר. ואז צוה עליה וזירזה לעשות להם גיבול סובין ומים בבקר בבקר. ואחרי שנתקן הדבר הסתכל הרב בפניו ואמר לו: 'סר עונך'. ושאלו: "מה היה הדבר? והגיד לו הענין...!"

"תחת אשר לא עבדת את ה' אֱלֹהֶיךָ בְּשִׂמְחָה וּבְטוֹב לֵבָב מֵרֵב פֶּל. וְעַבַדְתָּ אֶת אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר יִשְׁלַחְנֶנּוּ ה' בְּךָ בְּרָעַב וּבְצָמָא וּבְעִירָם וּבְחָסֶר כֹּל נִתָּן עַל בְּרִנְךָ עַל צְנֹאֲךָ עַד הַשְּׂמִידוֹ אֲתָה" (דברים' כח מט)

שאל הרבי מאלכסנדר: "בגלל שלא עבדו את ה' בשמחה, מגיע כזה עונש נורא!?" והשיב על כך בסיפור ובמשל; אבא בחן את ילדו הקטן באותיות האלף בית. "מה זה?" "שאל האב "זהו אלף" ענה הבן. "יופי ומה זה?" "זוהי למד". "נפלא ומה יש מתחת ללמד?" "קמץ" אמר הילד. "נכון ומה זה?" "זוהי דלת". "ומה יש מתחת לדלת?" הילד החויר. האב דחק והילד שתק. האב איבד סבלנות, הרי הוא יודע ומדוע אינו אומר? התחיל לצעוק: "תגיד כבר, מה יש מתחת לדלת!?" ואז הילד גמגם ואמר: "מתחת לדלת החבאתי את הג'ולות של יוסי". "זהו" אמר הרבי מאלכסנדר: "נכון שצריך לעבוד את ה' בשמחה, אבל אם לא עובדים בשמחה לא מגיע עונש נורא כל כך. אולם הפסוק מדגיש ואומר: "תחת אשר לא עבדת את ה' אֱלֹהֶיךָ בְּשִׂמְחָה", מה מסתתר מתחת לאדישות ולשעמום. אם מקיימים מצוות בלי שמחה, באדישות, באי אכפתיות, הרי זה מראה על שממה רוחנית, על חלל ריק וזה כבר נורא ואיום. כמה נוקבים דברי המדרש על הפסוק; "נְלֹא אֲתִי קָרַאתָ עֲקָב פִּי נִעַמְתָּ בִּי יִשְׂרָאֵל" (ישעיה' מג כב) 'אדם יושב ומשוחח כל היום ואינו מתעיר, עומד להתפלל והוא עיף... יושב ומשוחח כל היום ואינו מתעיר, יושב ללמוד ונרדם' (אסת"ר' ג ד).

"אָרוּר אֲשֶׁר לֹא יָקִים אֶת דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת לַעֲשׂוֹת אוֹתָם" (דברים' כז כו)

פירש רבנו הרמב"ן; 'לפי דעת הקבלה הזאת היא שיודה במצוות בלבו ויהיו בעיניו אמת ויאמין שהעושה אותן יהיה לו שכר וטובה והעובר עליהן יענש ואם יכפור באחת מהן או תהיה בעיניו בטלה לעולם, הנה הוא ארוּר. והנה הוא חרם המורדים והכופרים'. וכך פירש גם רבנו עובדיה ספורנו; 'שאדם שלא יקים ויודה שראוי לעשות את כולם אלא יחשוב שתהיה איזו מצוה מהם לבטלה, הריהו בכלל ארוּר הנ"ל'. עיתונאי אחד שאל את ה'חפץ חיים' זצ"ל: "מיהו יהודי?" ענהו ה'חפץ חיים': "יהודי הוא מי שמודה בכך שיהודי חייב לקים את כל המצוות. ואז גם אם הוא עצמו נכשל מידי פעם בעבירה, יהודי הוא". (הרב שלום מאיר וולך שליט"א)

להשפיע על עוזבי תורה

רבנו הרמב"ן מביא את דברי הירושלמי והם מרעישים; "אָרוּר אֲשֶׁר לֹא יָקִים אֶת דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת". 'וכי יש תורה נופלת? רבי שמעון בן חלפתא אומר: "זה בית דין של משה"'. וביאורו; שכל מי שיכול להשפיע על עוזבי תורה לשומרה ולא עשה כפי יכולתו, נתפס בארוּר זה ואפילו היה הוא צדיק גמור במעשיו והיה יכול להחזיק התורה ביד הרשעים המבטלים אותה, הרי זה ארוּר'.

"וְהִלַּכְתָּ בְּדַרְכָּיו" (דברים' כח ט)

בספר חרדים כתב; 'שאיסור 'צער בעלי חיים' (שבת' קיז:) הוא ענף ממצוות; "וְהִלַּכְתָּ בְּדַרְכָּיו". ומדרכי ה'; "וְנַחֲמֵנוּ עַל פֶּל מַעֲשָׂיו" (תהלים' קמה ט). וסיפר; מעשה היה בדורנו; שהרב המקובל הגדול כמוהר"ר יצחק אשכנזי (האר"י הקדוש) זצ"ל הסתכל בפני

עִינֵיךָ אֲשֶׁר תִּרְאֶהָ (דברים' כח 20)

הגאון רבי ששון מרדכי זצ"ל בעל 'שמן ששון' מגדולי המקובלים היה ורבנו יוסף חיים זצ"ל מביא בספריו כמה מעשי פלא שעשה. רבים היו באים לפניו שיתפלל עליהם ויכתוב להם קמיעות להצלחה והצלה, רפואה וישועה. פעם אמר: "כסבורים אתם שהקמיעות פועלות את הישועה? ממה נפשך; אחת מן השתים; יש לו לאדם אמונה ובטחון בבוראו. 'בזכות האמונה נגאלו אבותנו' (ש"ר' כג ה) ובזכות האמונה נושעים בכל דור 'בְּרוּךְ הַקֶּבֶר אֲשֶׁר יִבְטַח בֵּה' וְנִקְּה ה' מִבְּטַחוֹ" (ירמיה' יז ז). ואם אין לו חלילה אמונה, לא יעזרוהו כל הקמיעות שבעולם. שמא תאמרו: "אם כן הקמיעות למה?" כדי שלא יאחז זה נס גלוי, שיתלוהו בקמיע". וסיפר מעשה שהיה עד לו; אשה אחת נבעת בנה הקטן ומרוב פחדו וביעותו עצם עיניו ולא פתחן. שאלו ברופאים נקטו בסגולות ולא עזר דבר. הילד עצם עפעפיו ומיאן לפתחן. יום אחד מצאה האשה דף מונח במקום משומר. שאלה: "מה הוא?" כי לא ידעה קרוא וכתוב. אמרו לה: "דף הוא מחומש שבלה". אמרה: "דף מתורת משה רבנו שנמסרה לו ע"י הבורא יתברך ודאי יועיל יותר מכל קמיע". צררה את הניר וקשרתו בשרשרת. ענדה אותו לצואר בנה ומיד פקח עיניו וביעותו עזבוהו. תמהו הרואים ובקשו לראות מה נכתב בדף ומצאו בו את פרשת התוכחה, את ביעותיה הנוראים: "בִּבְקֶרְתְּךָ תֹּאמַר מִי יִתֵּן עֶרְבָב וְעֶרְבָב תֹּאמַר מִי יִתֵּן בְּקֶרְתְּךָ מִפְּתַד לְבָבְךָ... וּמִמְרָאָה עִינֵיךָ אֲשֶׁר תִּרְאֶהָ" (דברים' כח 20). בתור קמיע, היה ראוי שיכביד את חליו אבל בכח אמונתה הפשוטה והאיתנה חוללה את הנס והביאה את הרפואה. ■

ולאחר שסיים להרצות את טיעונו הוא פונה אליו ושואל: "תהיינה ההצטדקות שלך אשר תהיינה אני חוזר ושואל: "הרי יש כאן פס לבן וכיצד חצית אותו?"! והנאשם ממשיך בשלו: "אבל זה שנסע לפני הפריע לי..." השופט דופק בפטישו על השלחן שלפניו ואומר: "בוא נתחיל מהתחלה..." הוא מושיט את ידו אחורנית לעבר הקיר ושואל: "נהג, יש כאן קיר. מה היית עושה אם הקיר הזה היה מוצב בכביש, האם היית נוסע על הקיר?" הנאשם לא קלט עדין את כונת השופט והשיב: "כבוד השופט, כיצד באפשרותי לחצות את הקיר?! וכי יש מישהו בעולם המסוגל לחצות קיר?! בשלב זה הסתובב השופט בחזרה אל שלחנו ופנה אל החשוד בסבר פנים המורות: "ישמעו אזניך מה שפיך מדבר; החוק אוסר לחצות פס לבן. והרי שהפס הלבן היה צריך להיות אצלך בבחינת קיר. ובדיוק כמו שא"א לחצות קיר, כך גם היית צריך לנהוג כשהגעת לפס הלבן". "אני" סיפר הגר"א רוט: "לקחתי את הדברים ללבי ושאבתי מהם פרק מוסר מאלף; אם השופט פסק שפס לבן הוא בבחינת קיר שא"א לעבור ולא היה מוכן לקבל שום תירוץ, א"כ גם בחייו של היהודי שומר המצוות יש דברים שצריכים לשמש בעבורו כפס לבן, או יותר נכון כפס אדום שא"א לחצות. ('עלינו לשבח')

"בִּבְקֶרְתְּךָ תֹּאמַר מִי יִתֵּן עֶרְבָב וְעֶרְבָב תֹּאמַר מִי יִתֵּן בְּקֶרְתְּךָ מִפְּתַד לְבָבְךָ... וּמִמְרָאָה עִינֵיךָ אֲשֶׁר תִּרְאֶהָ"

אשר יעשה בעולם הזה והריהו נוחל את שני העולמות. וזהו שאמרו רבותינו; 'אמר רבי יהושע בן לוי: "דבר זה כתוב בתורה ושנוי בנביאים ומשולש בכתובים; כל העוסק בתורה נכסיו מצליחים. כתוב בתורה; ו'וּשְׁמַרְתֶּם אֶת דְּבָרֵי הַבְּרִית הַזֹּאת... לְמַעַן תִּשְׁפִּילֻוּ אֶת כָּל אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּן'. שנוי בנביאים; "לֹא יִמּוּשׁ סֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה מִפִּיךָ... כִּי אֶזַּר תִּצְלִיחַ אֶת דְּרָכְךָ וְאֶזַּר תִּשְׁפִּיל" (יהושע' א ח). משולש בכתובים; "כִּי אִם תִּתְּרַחַת ה' קִפְצוּ... וְכָל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה יִצְלִיחַ" (תהלים' א ג) ('עבודה זרה' יט:).

"לֹא עֶבְרָתִי מִמְצוֹתֶיךָ" (דברים' כו 9)

לכל יהודי צריך להיות 'קו אדום' בחייו, שבשום אופן שבעולם אין הוא חוצה אותו ויהי מה. קו זה יפרש לפניו בכל פעם כאשר הוא מגיע לדבר שהבורא יתברך אסר לעשותו. יהודי, בן למלכו של עולם יודע שאם כתוב בשו"ע שאסור לעשות מעשה מסוים הרי שאיסור הוא איסור ואין שום אפשרות שבעולם לפרש את האיסור אחרת... סיפר הגר"א רוט: "פעם אחת הייתי נוכח בבית משפט ולמדתי שם לימוד גדול. היה זה בית משפט לעניני תעבורה והחשוד הובא למשפט בגין שעבר על פס לבן עם מכוניתו. "מדוע עברת על הפס הלבן?" שאל השופט את האיש. וזה החל להצטדק ולטעון טענות מטענות שונות. השופט האזין לדבריו של החשוד

לראות למרחוק

עד שיצא הימנה כשידו על העליונה. באו ושאלוהו: "על מה החרדה הגדולה, הן אין אלו אלא שינויים קלים?" ענה: "כשאתה עומד בצומת דרכים וממשיך בדרך הנכונה וחברך פונה אל הדרך השגויה, הוא מתחיל בצעד אחד בכיון האחר, אבל יסיים את צעדו ביעד אחר". רבים תמהו למלחמתו הבלתי מתפשרת, על מה יצא הקצף, מה נורא כל כך בהצעת הועד. אך בשנת תרפ"ו עלה הרב ארצה והועד השתלט על התלמוד תורה וחולל בו שינוי ועוד שינוי ועוד אחד ולא עבר זמן רב והתלמוד תורה היה למוסד חילוני מובהק... או אז ראו, כי הרב היה; 'הכח הרואה את הנולד' (תמיד' לב.) הבינו כמה צדק בהתנגדותו לתת לחילונים דריסת רגל בחינוך התורני הטהור... ■

התרבות הכללית. ההצעה נשמעה תמימה ובלתי מזיקה ומצאה אוזן קשבת אצל כמה ממורי התלמוד תורה ורבים מההורים. קם רבי צדקה וקרא פסוק מפרשתנו: "וְלֹא תִסּוּר מִפְּלֵי הַדְּבָרִים אֲשֶׁר אֲנֹכִי מֵצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם וְשִׂמְאוֹל" (דברים' כח יד). לסור פירושו; אפילו במשהו, כמלוא נימה. הוא התקומם, הרעיש עולמות, ארגן הפגנות מחאה כנגד היוזמה, כינס עצרות תפילה וגזר על בני עדתו להתענות ולומר קינות של תשעה באב. הלכו אנשי הועד והלשינו עליו בפני השלטונות שהוא בולם את הקדמה. השלטונות איימו עליו במשפט ובמאסר ובעונשים חמורים. אך הוא לא חת ולא נסוג אהור, לא נבהל ולא נרתע והמשיך במערכה באומץ לב

"וְלֹא תִסּוּר מִפְּלֵי הַדְּבָרִים אֲשֶׁר אֲנֹכִי מֵצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם וְשִׂמְאוֹל" (דברים' כח יד)

עבודה מאומצת השקיע הגאון רבי צדקה חוצין זצ"ל כדי להבטיח את חינוכו של הדור הצעיר בבגדד לתורה ולמצוות. הוא הקים תלמוד תורה מפואר בו למדו למעלה מארבעת אלפים נערים. לשם הקמתו ייסד ועד פרנסים, אנשים בעלי ממון והשפעה שתמכו במוסד ומימנו את החזקתו. אנשי הועד היו ברובם אנשי חולין והם תבעו מרבי צדקה זצ"ל להכניס בתכנית הלמודים שינויים קלים. ודאי תשמר המגמה התורנית והרוח הדתית, אבל יושם דגש חזק יותר על למודי החול ועל

מרבנו מרן בעל 'אילת השחר' שליט"א **'פרי חיים'**

במה מכבים קטרוג...

"מורי ורבותי, כל שנה אנחנו רגילים להזכיר לבחורים, לקרב את הבחורים החדשים. ומקוים שמסתמא כבר קיימו את זה גם השנה, היות שכבר יודעים את זה ובחורים לא חשודים חס ושלום... הם רוצים בודאי לקיים מצות חסד.

עוד דבר צריך להזכיר; היות שבזמן האחרון יש קטרוג! "תמיד אם יש גזירות רעות על כלל ישראל בין מצד אומות העולם בין מצד החילונים, ע"כ שיש קטרוג" כך אמר פעם ר' אלחנן זצ"ל בשם הגאון. ממילא אם יש מצד אומות העולם גזירות, סימן שיש קטרוג בשמים. וקטרוג אי אפשר לכבות עם דברים אחרים, חוץ מתורה, תפילה ומעשה המצוות.

ממילא אף שתמיד צריך ללמוד תורה וצריך תמיד לעשות מצוות, אבל כשרואים במיוחד שיש מצד אומות העולם איומים ויש גם כן בדברים אחרים גזירות חלילה וחס שלא יוכל כל אחד ללמוד כמו שצריך, צעירים בפרט! ממילא סימן שיש קטרוג ובמה יש לכבות את הקטרוג, רק בתורה ותפילה.

מקוים שהשנה הזאת הקב"ה יעזור שיתחזקו מאד בלימוד התורה ובתפילה ועי"ז נזכה בימים האלו ימי הדין והרחמים. מצד אחד קורים לזה ימי רחמים, כמו שכתוב קל יושב על כסא 'רחמים' ומצד שני הם ימי דין, ממילא צריך לדעת שצריך מאד להתחזק כדי שהקב"ה יעזור וירחם על כלל ישראל ועל הבני תורה, על כלל ישראל בכלל ועל הבני תורה בפרט, שלא יהיה שום קטרוג.

והקב"ה יעזור לנו שנזכה כל כלל ישראל לכתובה וחתומה טובה בספרן של צדיקים גמורים לחיים טובים ולשלום". **אלול תשע"ב**

והיכן צונו – מלא תסור

בימים אלו בא לרבינו אברך יקר צעיר לימים מעיר סקוויר בארה"ב שברצונו להיבחן על כל הש"ס גמ' רש"י ותוס'. השיב לו רבינו בחי"ו: "טוב מאד שאתה יודע ש"ס אבל מי אתה רוצה שיבחון?" אך לבסוף ניאות רבינו לשאלו כמה שאלות.

ואחת מהשאלות היתה; "מה הסיבה שמקילין בדברים דרבנן יותר מדאורייתא, כגון בספיא או מפני כבוד הבריות...?" והוא מותיב לה והוא מפרק לה על אתר; **והביא רבינו דברי רש"י וז"ל; 'והכי קאמר להו דבר שהוא מדברי סופרים נדחה מפני כבוד הבריות וקרי ליה;**

לא תעשה משום דתיב; "לא תסור" ('דברים' יז יא). **ודקא קשיא לכו דאורייתא הוא, רבנן אתלוה ליקרייהו לעבור על דבריהם היכא דאיכא כבוד הבריות'** ('ברכות' יט:).

ומבאר רבינו: "דנמצא כאן ברש"י חידוש גדול דכל מה שמקילין בדברי סופרים, לא מפני שבאופן זה 'לא גזרו' אלא רבן גזרו בכל אופן, רק שמוחלין על כבודם ונותנים לעבור על דבריהם.

כמו כן יש לסייע מדברי רש"י אלו למש"כ ה'נתיבות' דאיסור דרבנן אינו איסור בעצם, רק מה שעובר על דברי חכמים וכן דעת עוד אחרונים".

ואמנם ב'אילת השחר' מקשה; מהא דאיתא; **'אינו מעבירין את התחום להביא שופר אף שהוא רק איסור דרבנן משום דיו"ט עשה ולא תעשה'** ('ראש השנה' לב). ואם האיסור רק מה שאינו שומע בקול חכמים, האיד שייך שיתקנו שיהיה עשה ולא תעשה, כיון שהאיסור הוא מה שאינו שומע למה שהם אומרים, מה שייך שיאמרו שאנו רוצים שיהיה בזה עשה ולא תעשה. וכמו לענין כיבוד אב אם יאמר האב; 'אני אוסר עליך לעשות דבר פלוני ואני רוצה שאם לא תשמע לי תעבור עשה ולא תעשה' הרי אינו כלום, כיון שהחיוב לשמוע בקולו נשאר אותו חיוב. כך גם אם האיסור הוא רק מה שאינו שומע בקול חכמים? וע"כ; דכשאסרו חכמים לעשות איזה דבר בשבת ויו"ט חל איסור שבת ואיסור יו"ט בחפצא, ממילא כשעובר ע"ז הוי כמחלל שבת ויו"ט דאיכא עשה ול"ת ('אילת השחר' 'יבמות' ז:).

איזהו 'אדם'

'שלא יהא אדם בא מן השדה בערב ואומר אלך לביתי ואוכל קימעה' ('ברכות' ד:). בימיהם היה אדם בא 'מן השדה' ובימינו אדם בא עיף אחרי שתיים עשרה שעות מלשבת על יד האינטרנט. אך באמת מי שיושב ומסתכל באינטרנט אינו 'אדם' ער איז קיין מענט נישט...

'תמורה שבתמורות'

מאמר החכם; האיד תדע מיהו 'אדם גדול'? **התשובה היא;** אם ככל שאתה מתקרב אליו יותר, אתה רואה דברים גדולים יותר. זהו אדם 'גדול'...

כאשר זיכנו הבורא ית"ש הרבה שנים להתחמם מול אורו הגדול של רבינו, בכל זאת מיום ליום ההפתעות גדילות יותר ויותר. אחד מיני אלף הקפיץ אותנו בימים

האחרונים כאשר נשאל רבינו שאלה שלפי קוטן שכלנו לא היה צריך לקחת יותר מדקה כדי לענות תשובה ולא כן היה, אלא יותר 'מחצי שעה' ישב רבינו ומתלבט וחוזר ומתלבט ובקושי הכריע.

ואם יחשוב הקורא שמדובר באיזה ענין רפואי מסובך או בשאלה ציבורית קשה הנוגעת לכל עולם התורה, יתפלא לשמוע שמדובר על שאלה של מנין אברכים לא גדול, אשר אחד מהש"ץ למיניהם אינו מרוצה לקהל (מפני צורת התבטאות הדיבור) והרבה מהמתפללים רוטנים ואפילו עוזבים את המנין בגלל זה, האם מותר לבקש ממנו להפסיק לשמש כש"ץ.

ועל זה השקיע רבינו כל כחותיו וחושיו יותר מחצי שעה מה לעשות **ואמר:** "שעניני בין אדם לחבירו חמורים מאד וקשה מאד להכריע בזה". עד שלבסוף בדוחק גדול עשה פשרה.

ומענין לענין **כאשר נשאל רבינו:** "על אחד המשמש לכלי קודש במנין ויש בו חשש אפיקורסות"? **לא חשב הרבה ואמר:** "אם הוא מדבר אפיקורסות צריך לסלקו!"

ויצאנו מן הקודש עם הרגשה שזכינו היום לשיעור גדול ועמוק בעניני בין אדם לחבירו. והלואי שנלמד מכך לעצמינו כמה עלינו להיזהר בכבוד חברינו.

ובזכות זה יתקיים בנו בימים אלו ימי הרחמים, מה שכתוב; **"ונתנו להם כחמים ורחמים"** ('דברים' יג יח).

"מִנֵּת נְחִיִּים בְּיַד לְשׁוֹן" ('משלי' יח כא)

'מה 'אומנותו' של אדם בעולם הזה' ('חולין' פט:).

"אמרו לי: "שכאן זה מקום שלא מדברים דברים בטלים" וזה דבר גדול מאד, הלואי שבכל המקומות יהיה כך. ובקשו לומר כמה מלים.

ובאמת מה צריך לומר דברים שכל אחד מבין שכל דבור תורה שוקל; **'ותלמוד תורה כנגד כולם'** ('פאה' א א). ואם להבדיל ח"ו לא תורה, זה להיפך! וכל אחד יודע, אך בכל זאת נאמר משהו.

הגמ' אומרת; **'מה אומנותו של אדם בעולם הזה? ישים עצמו כאלם, ידביק שתי שפתותיו כשתי ריחים. יכול אף לדברי תורה כן? ת"ל; "אלם צַדִּיק תְּדַבְּרוּן"'** ('תהלים' נח ב) ('חולין' פט:).

ולכאן מה הפשט; **'אומנותו של אדם בעולם הזה'** אסור לדבר דברים בטלים וצריך לדבר דברי תורה **נאמר;** 'מה אומנותו של אדם שלא לגנוב... שלא יאכל

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

אפילו שזה לא כ"כ אמיתי" (ויקהל'). וזה חידוש, כי היה סברא לומר שידבר באמת רק דברי תורה שהם לאמתה של תורה, מה שבאמת מתרץ את הרמב"ם ועל זה הוצרכנו ללמוד **מדכתיב; "צדק תדברו"**, שידבר גם בכזה דבר.

על כל פנים, מה שרואים עד כמה זה חשוב, שהיה סברא שלא יהיה אפילו באותו פה, הפה הזה שמתלכלך בדברים בטלים, לא יכול להיות בו דברי תורה, רק הקב"ה ראה שלא כדאי כמ"ש בירושלמי שם.

וב' בית הלוי' כתוב; מה הענין שתוקעים בשופר בראש השנה ומתפללים כל כך? מפני ששופר זה ג"כ בפה וכאילו מדבר מתוך השופר, רק שהפה עצמו במשך השנה התלכלך בדברים בטלים, בלשון הרע וכל דבורים האסורים ולדאבוננו כמעט כל בן אדם לא יכול לומר שבמשך השנה לא עבר שום עבירה עם הפה ולכן הפה לא כ"כ נקי. וממילא הפה לא יכול להתפלל כ"כ והתפילה בפה לא כ"כ מתקבלת, מפני שנתלכלך קצת. רק אולי הצדיק הכי גדול שלא דבר אף פעם איזה דיבור בטל, אבל בדרך כלל רוב האנשים הם לא ככה, אז הפה מלוכלך ולא יכול להתקבל התפלה שבפה, רק השופר שהוא פה כזה שעדין לא נתלכלך.

א"כ עלינו מאד מאד להתחזק בזה. וזה כ"כ טוב אם אנשים לכל הפחות עד כמה שאפשר, לעשות גדרים שהפה יהיה נקי, בפרט בבהמ"ד, במקום שלומדים תורה.

המשך כשבוע הבא

יכולה להשתמש ברגלים הקדמיות שלה כמו ידיים. ומה שמויחד באדם, שברא לו הקב"ה דבר שזה 'מייחד' את האדם שזה; **"פלא הָאָדָם"** (קהלת' יב יג) האדם הוא הפה! לכן היתה סברא כי פה של קדושה ופה שעושה להיפך מקדושה, זה לא מתאים, שהרי ברא הקב"ה כלי מיוחד כדי לדבר.

ולכן אומרת הגמ'; 'אומנותו של אדם', זה אומנות! שכן אדם לא ידבר דברים בטלים; **'ישים עצמו כאלם'**, זה האומנות שלו, זאת אומרת שזה העיקר הפה מה שנתנו לו.

ומה שאומרת הגמ'; 'יכול אף לדברי תורה כן' אף שא"כ מה צריך את הפה בכלל, משמע כך דבדאי לא היה הוי אמינא שלא ילמד תורה, שהרי בשביל מה נברא הפה?! הרי זה כל התכלית של הפה כדי ללמוד תורה. רק כמו **שכתוב בחז"ל; 'כל פטפטיא בישין בר מפטפטיא דאורייתא טבין'** ('לקו"ש' תהלים' קיט).

והיינו; שאפילו כשלא מדבר ממש דברים שהם לאמתה של תורה, רק **'פטפטיא דאורייתא'**, זה ג"כ טוב ועל זה היה הו"א שצריך לשתוק ומספיק שידבר בפה רק דברי תורה נקי וטהור אליבא דהלכתא ולא; **'פטפטיא דאורייתא'**.

וב'מגיד מישרים' כתוב; שהמגיד אמר ל'בית יוסף' על איזה רמב"ם קשה שתירץ הבית יוסף שני תירוצים. **ואמר המגיד לבית יוסף:** "כי תירוצך אחד הוא אמיתי ותירוצך הב' הוא לא אמיתי, אבל הקב"ה שמח גם בפולא דאורייתא,

נבילות וטריפות' ומה פתאום דוקא שלא לדבר דברים מיותרים, זה נקרא אומנותו בעולם הזה? למה דוקא זה? הרי יש עוד הרבה דברים וזה תימה גדול לכאורה.

וכן יש לתמוה; מה **שהגמ' אומרת; 'יכול אף לדברי תורה'** א"כ וכי היה הוי אמינא שכן אדם יהיה ממש אלם ולא ידבר כלל, לא תורה ולא דברים בטלים, כלום לא ידבר? אז בשביל מה הקב"ה ברא בן אדם עם פה?

ואפשר לבאר כך; הנה זה ידוע שהאדם נבדל מכל הבעלי חיים, מכל הברואים שבעולם, בזה שיש לו כח הדיבור, כי כל הבעלי חיים יש להם ג"כ איזה כח 'חיות', אבל כח הדיבור ניתן רק לאדם ובזה מתבטא ג"כ שיש לו שכל, כי ע"י הדיבור רואים שיש לו דעת, יש לו הבנה, מה שכל הבעלי חיים אין להם שכל ולא הבנה ורק לאדם הקב"ה נתן לו כח זה.

וידוע מה שכתוב בירושלמי; 'שאמר ר' שמעון בן יוחאי: "כי אילו היה בשעת מתן תורה, היה מבקש שהקב"ה יברא לאדם שתי פיות; אחד לדברי תורה ואחד לדברים בטלים' (ברכות' א ב). ולמה רק בפה? שיאמר ג"כ שהיה מבקש שתי ידיים; א' שיכול לעשות מצוות וא' שיכול לעשות עבירות, כמו בפה.

משמע אותו הדבר, שהקב"ה ברא את האדם יותר משאר בעלי חיים רק בזה, כי יתר הדברים יש גם בבעלי חיים, אם כי לא ממש דומה כי הידים של האדם הם לא כהידיים של הבהמה בצורה חיצונית, אבל הבהמה ג"כ

אשכול פיס עזרא לניאדו 14 יום ראשון כב' אלול 09/09/2012	טירת הכרמל
פתיחת שערים ב-20:00 תחילת התוכנית ב-20:30 כניסה 10 שקל	
מתנ"ס כפר גבירול דוד אלעזר 11 יום שלישי כד' אלול 11/09/2012	רחובות
פתיחת שערים ב-20:00 תחילת התוכנית ב-20:30 כניסה 10 שקל	
היכל התרבות צבי ברונשטיין 128 יום חמישי כו' אלול 13/09/2012	ירוחם
פתיחת שערים ב-20:00 תחילת התוכנית ב-20:30 כניסה חינם	
(C) כל הזכויות שמורות לארגון "שופר" ההרצאות מאובטחות	
שידור חי באתר 'שופר' WWW.SHOFAR.TV	

'שופר מולטימדיה' מציגים:

הסרט 'המנצחים' מוכיח את עליונותם של העוסקים בתורה על הלוחמים בקרב סוגיית גיוס בחורי הישיבות מתיירתת לאחר הצפייה בסרט. אלא אם המלחמה של הממשלה היא נגד התורה ועקירתה כמובא בסרט. ארגון 'שופר' עומד להפיץ בתרומותיכם מאות אלפי דיסקים כאלה בצירוף הסרט 'הספירה לאחור' לקראת המלחמה הקרובה שבפתח.

לתרומות פנו ל"שופר" 03-677779 ו/או לאתרנו WWW.SHOFAR.TV

בס"ד

פרנסה ורווח \$

דרושים רכזי פעילות, לעסק מושלם מהבית.

לא תכירות!

טל: 050-6588778

ארגון 'שופר'
מתכבדים להודיעכם
על תוכנית הנופשים החדשה
לשנת התשע"ג
בהשתתפות הרב

אמנון יצחק שליט"א

ורבנים נוספים

במלון מדיסון *** דלאקס

רח' העליה 17 נהריה

תאריך	מסלול	שבת פרשת
23/11/12	ששי-מוצ"ש	פרשת ויצא
30/11/12	ששי-מוצ"ש	פרשת וישלח
07/12/12	ששי-מוצ"ש	פרשת וישב
14/12/12	חמישי-מוצ"ש	פרשת מקץ
21/12/12	ששי-מוצ"ש	פרשת ויגש
28/12/12	ששי-מוצ"ש	פרשת ויחי
04/01/13	ששי-מוצ"ש	פרשת שמות
11/01/13	חמישי-מוצ"ש	פרשת וארא
18/01/13	ששי-מוצ"ש	פרשת בא
25/01/13	ששי-מוצ"ש	פרשת בשלח
01/02/13	ששי-מוצ"ש	פרשת יתרו
08/02/13	חמישי-מוצ"ש	פרשת משפטים
15/02/13	ששי-מוצ"ש	פרשת תרומה
01/03/13	חמישי-מוצ"ש	פרשת כי תשא
08/03/13	ששי-מוצ"ש	פרשת ויקהל פקודי
15/03/13	ששי-מוצ"ש	פרשת ויקרא
22/03/13	חמישי-מוצ"ש	פרשת צו

ההרשמה בשעת התשלום

לתשומת ליבך:

כל ביטול שיתבצע לאחר שבוע מן ההרשמה כרוך בעמלת ביטול

הרישום בימים א-ה בין השעות 09:00 עד השעה 15:30

03-6777779 שלוחה 557/516

בברכה,

'שופר- ארגון להפצת יהדות'